

JAKOVU STIPIŠIĆU

– u prigodi 85 godina života –

JAKOV STIPIŠIĆ – ŽIVOT I DJELO

UDK 930,1-05Stipišić, J.

Odsjek za povijesne znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i njegovi djelatnici ove godine s posebnom pažnjom i zadovoljstvom obilježavaju s ovim brojem Zbornika 85. godišnjicu rođenja i brojne godine plodne znanstvene djelatnosti profesora Jakova Stipišića, umirovljenog djelatnika našeg Odsjeka. Nema sumnje da je prof. Stipišić zaslužio kudikamo veću pažnju od ove skromne koju mu ovdje iskazujemo, ne samo kao dragoj, čestitoj i uljudbenoj osobi nego i kao sveučilišnom nastavniku, pedagogu i znanstvenom istraživaču naše srednjovjekovne kulturne baštine koji je svojim ustrajnim i neumornim radom zadužio hrvatsku historiografiju i nas povjesničare, posebice naš Odsjek u kojemu je proveo cijeli svoj radni vijek. U tadašnjem Historijskom institutu upoznali smo prof. Stipišića (s ostalim njegovim kolegama: dr. Zlatkom Herkovom, dr. Ivanom Ercegom, dr. Miroslavom Kurelcom, prof. Miljenom Šamšalovićem i prof. Rajkom Modrić) kao čestita i obiteljskog čovjeka, kao profesora i znanstvenika koji je nama mlađim kolegama uvijek bio pri pomoći u struci. Njegova visoka i markantna figura, s izražajnim crtama duga lica i crne kose, odavala je po vanjštini i temperamentu «pravog Dalmatinca» koji je zračio zrelošću i produhovljenošću. U diskusijama je uvijek žustro razgovarao, posebice za vrijeme odmora dok smo pili kavu. Osim o stručnim i znanstvenim pitanjima i problemima, često smo raspravljali i o književnosti i pjesništvu, o slikarstvu i umjetnosti, što je nama mlađima bilo vrlo korisno. Svi smo u Institutu, stariji i mlađi kolege, koji smo ga kadikad zvali «barba», cijenili mišljenje prof. Stipišića i nismo se u tome prevarili sve do današnjih dana. Stoga s njim i danas surađujemo na znanstvenom području, iako je već dvadesetak godina umirovljen (13. lipnja 1984.).

Upravo zbog toga, kao i zbog 85 godina života i dugogodišnjeg rada, dolikuje na ovom mjestu Zbornika priložiti *curriculum vitae* prof. Jakova Stipišića, koji je iznimno bogat i zanimljiv.

U matičnoj knjizi rođenih za mjesto Vrbosku, za godinu 1920., na str. 49. pod tekućim brojem 12, proveden je i ovjeren u kancelariji kotarskog suda u Starom Gradu 1. prosinca 1950. naknadni upis, da je dana 17. rujna 1920. u Vrboskoj na otoku Hvaru rođen Jakov Stipišić, sin Mihovila i Klare, rođ. Kumičić iz Dola s Hvara.¹

U morem okupanoj i slikovitoj Vrboskoj, za koju je i danas svojom prošlošću i srcem usko vezan, odmarajući se u njoj gotovo svakog ljeta, mladi Stipišić proveo je svoje djetinjstvo i najraniju mladost. Tu je završio osnovnu školu, nižu klasičnu gimnaziju u Bolu na Braču, a višu u Dubrovniku 1939. Drugi svjetski rat zatječe ga u Dubrovniku, gdje je obolio od upale porebrice i bio nesposoban za vojnu službu. Uskoro odlazi u Zagreb, u dominikanski samostan na Borongaju, u kojemu, za vrijeme anglo-američkog bombardiranja 22. veljače 1944., biva ranjen u nogu. Zdravstvena komisija proglasila ga je 70%-tnim invalidom. Godine 1946. Stipišić upisuje na Filozofskom fakultetu u Zagrebu redoviti tropredmetni studij: A. *talijski jezik*, B. *latinski jezik* i C. *jugoslavensku književnost*. Za vrijeme studiranja pohađa 1948. (od 15. listopada do 4. prosinca) u Historijskom institutu Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, kod prof. Antuna Mayera, početni paleografski tečaj, a 1949. (od 15. veljače do 8. lipnja) napredni paleografski tečaj na kojemu stječe visoko obrazovanje s područja pomoćnih povijesnih znanosti, latinske paleografije, diplomatike, kronologije i arhivistike, koje su mu bile temelj za daljnji rad na arhivističkoj građi. U istom institutu je od 1949. honorarni suradnik s drugim kolegama na registriranju latinskih isprava iz Arhiva JAZU i sastavljanju njihovih regesta na latinskom jeziku. Te je godine i stupio u brak s današnjom suprugom Katarinom, rođ. Štambuk, u kojemu im se 1950. rodila kći Jasminka. Položivši potrebne ispite, 30. lipnja 1950. diplomira na istom fakultetu B i C predmet. U *personalnom listu* stoji da potpuno poznaje *latinski, talijanski i francuski jezik*, dok se djelomično služi *engleskim, njemačkim i starogrčkim*, a kasnije i *španjolskim*.

¹ Podaci iz personalnih spisa koji se čuvaju u Odsjeku za povijesne znanosti HAZU.

Po završetku studija i tečaja pomoćnih povijesnih znanosti, Stipišić se 1. ožujka 1951. stalno zapošljava u *Historijskom institutu Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti* (danas *Odsjek za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti*) u izbornom zvanju asistenta I. vrste, IX. platnog razreda, radeći na arhivističkoj građi. Osim izobrazbe stečene u srednjoj školi te temeljnog obrazovanja iz pomoćnih povijesnih znanosti u Historijskom institutu, uprava Instituta šalje ga zajedno s prof. Miroslavom Kurelcom, na usavršavanje na *Stage Technique internationale d'Archives* (Međunarodni arhivistički tečaj) u Parizu u kojemu u isto vrijeme od 1. studenoga 1954. do 1. travnja 1955. pohađa i predavanje iz latinske paleografije na *École Pratique des Hautes Études*. Na povratku iz Pariza Stipišić usmjerava svoj stručni i znanstveni rad na proučavanje pomoćnih povijesnih znanosti, u prvom redu latinske paleografije, diplomatike i kronologije. U tadašnjem Historijskom institutu, Jugoslavenska akademija povremeno organizira tečajeve pomoćnih povijesnih znanosti na kojima Stipišić svoja stečena znanja prenosi novim mladim kadrovima kojih tada nedostaje. Iz priložene bibliografije lako se daje uočiti područje njegova rada, koji se prije svega ogleda u četiri velika sveska *Diplomatičkog zbornika Kr. Hrvatske, Dalmacije i Slavonije* (*Codex diplomaticus Regni Croatiae, Slavoniae et Dalmatiae*), sv. I./1967., sv. XVI./1976., sv. XVII./1981. i XVIII./1990. Zadnji, tj. XV., prije ta četiri sveska, objelodanjen je već davne 1934. godine. Razlog dugom razdoblju između objavljivanja bio je svakako u nedostatku stručnjaka latinske paleografije, diplomatike, kronologije i srednjovjekovnog latiniteta.

Osim rada na izdavanju te najpoznatije serije izdanja Jugoslavenske akademije, Stipišić je veliki dio svoga vremena posvetio priređivanju građe latinskih dokumenata naših primorskih gradova. Budući je svakoga dana godinama radio s arhivskim materijalom, našao je novih važnih materijala koje je obradio u svojim radovima. Njihov raspon seže od 9. do 17. stoljeća. U svojim raspravama i radovima cilj mu je bio da problem uvijek obradi i riješi do kraja i da više ne postoji kao problem u historiografiji.

Poznavajući posebno dobro srednjovjekovni latinitet, Stipišić je bio vrlo angažiran na izradi *Rječnika srednjovjekovnog latiniteta Jugoslavije*.

Iako se iz Rječnika ne vidi količina njegove suradnje, ona je svakako zastupljena s najmanje jednom četvrtinom. Rječnik se sastoji od dva sveska, od kojih prvi ima 633, a drugi 729 stranica. Taj je projekt Jugoslavenska akademija preuzela od Međunarodne unije akademija još prije Drugoga svjetskog rata i završila ga do kraja. S tim je Rječnikom upotpunjena veća praznina u pomagalima naših povijesnih istraživača.

Nakon umirovljenja prof. Josipa Matasovića, Stipišić je 1959. izabran za honorarnog predavača pomoćnih povijesnih znanosti na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Uočavajući tijekom svojih višegodišnjih predavanja kako te discipline čine golemu poteškoću studentima povijesti, odlučio je prirediti i izdati udžbenik koji bi im olakšao svladavanje spomenutih disciplina. Rezultat toga rada je i knjiga *Pomoćne povijesne znanosti u teoriji i praksi*, ŠK, Zagreb 1972., koji je prvi priručnik takve vrste u nas. Djelo je vrlo dobro primljeno u nas i u inozemstvu, što potvrđuje njegovo drugo i treće prošireno izdanje (1985. i 1991.). S tim je djelom popunjena velika praznina u našoj historiografiji i u nedostatku takvih udžbenika za naše istraživače i arhiviste.

Osim znanstveno-istraživačkog rada, Stipišić je s velikim uspjehom preveo nekoliko kapitalnih djela iz naše kulturne baštine. U tom pogledu posebno valja istaći njegov prijevod Boškovićeve *Teorije prirodne filozofije* za koji je 1975. godine dobio Nagradu grada Zagreba. Kad se prijevod pojavio, bio je primljen s posebnim priznanjem pa je nakon nekoliko mjeseci izašlo i drugo njegovo nepromijenjeno izdanje. Težina kojom je djelo pisano i težina materije o kojoj J. R. Bošković raspravlja, činile su nesavladivu poteškoću ranijim pokušajima za prijevod toga djela.

Ništa manje nisu važna ni djela Marina Getaldića i Ivana Lucića-Luciusa, Trogiranina, oca hrvatske historiografije, koja su pri prijevodu sadržavala goleme poteškoće koje je također trebalo svladati. Danas su ta djela dostupna širem krugu stručnjaka i nezaobilazan su izvor za daljnje istraživanje i proučavanje. Posebno valja naglasiti da je Lucićevo djelo Stipišić popratio uvodom i komentarom koji uvelike olakšava razumijevanje teksta.

Uza znanstveno-istraživački i prevodilački rad, Stipišić je s nizom predavanja sudjelovao na brojnim znanstvenim skupovima i kongresima.

Kao stručnjak za pomoćne povijesne znanosti već je od samog početka poslijediplomskog studija na Filozofskom fakultetu u Zadru

(1972.) predavao latinsku paleografiju, osposobljavajući brojne mlade stručnjake za nesmetani rad na arhivskoj građi. Sukladno tome, bio je niz godina i član ispitne komisije za arhiviste pri Hrvatskom državnom arhivu. Član je i Udruženja prevoditelja Hrvatske te ubilježen u registar znanstvenih djelatnika R. Hrvatske. Urednik je i rubrike pomoćnih povijesnih znanosti u novoj Hrvatskoj enciklopediji te suradnik u Hrvatskom biografskom leksikonu.

Odlaskom u mirovinu nije prestao njegov znanstveni rad, već naprotiv, u tome su razdoblju nastali brojni, raznovrsni i kvalitetni njegovi radovi. Od tada se posebice predao poslu prikupljanja, obrade i sastavljanja regesta dokumenata na latinskom jeziku koji se tiču odnosa Sv. Stolice i Dalmacije (prije dolaska Hrvata) te Hrvatske do 1198. g. Ti dokumenti s kritičkim aparatom bit će objelodanjeni na latinskom jeziku kao knjiga *Dalmatia pontificia – Croatia pontificia* u seriji *Regesta Pontificum Romanorum*, u izdanju njemačke Akademije iz Göttingena.

I na kraju ovoga kraćeg životopisa i znanstvene djelatnosti koja još uvijek traje i kojom je Stipišić zadužio našu znanost, prilažemo popis njegovih radova koji svjedoče o marljivosti i ljubavi prema struci kojoj je posvetio sav svoj život.

A. Rasprave i članci

1. Razvoj splitske notarske kancelarije, *Zbornik Historijskog instituta JAZU* (dalje: *ZHI JAZU*), vol. 1, Zagreb 1954., str. 111-123.
2. Oporuka priora Petra, *ZHI JAZU*, vol. 2, Zagreb 1959., str. 173-182.
3. Jedna burna skupština pučana na Hvaru 1649. godine, *ZHI JAZU*, vol. 3, Zagreb 1960., str. 331-341.
4. Zagrebački rukopis epistolara Petra de Vineis, *ZHI JAZU*, vol 4, Zagreb 1961., str. 405-421.
5. Inventar zadarskog trgovca Mihovila iz arhiva Sv. Marije i njegovo značenje za kulturnu povijest Zadra, *Zadarska revija*, XVI, br. 2-3, Zadar 1967., str. 184-192.
6. Prvi kontakt Hrvata s francuskom riječi, *Mogućnosti*, br. 2, Split 1967.

7. Tragom jedne bilješke Ivana Luciusa o jednoj hrvatskoj vladarskoj ispravi, *ZHI JAZU*, vol. 6, Zagreb 1969., str. 75-96.
8. Diplomatička analiza Krešimirove darovnice o Maunu iz 1069. godine, *Pomorski zbornik*, 7, Zadar 1969., str. 813-828.
9. Egdotika diplomatskih izvora u prošlosti i danas, *Arhivski vjesnik*, XV, Zagreb 1972., str. 85-125.
10. *Corona Venetorum*, *Radovi Instituta za povijest umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu*, br. 1-2, Zagreb 1972., str. 128-135. (Riječ je o nepoznatoj kronici u kojoj ima podataka o najstarijoj hrvatskoj povijesti. Rukopis se čuva u British Museumu.).
11. Inventar dobara zadarskoga patricija Grizogona de Civaellis iz 1384. godine, *Zbornik Historijskog zavoda JAZU*, vol. 8, Zagreb 1977., str. 374-410.
12. Zbirka pergamena u arhivu dominikanskog samostana u Bolu, *Spomenica povodom 500. obljetnice istog samostana*, Bol-Zagreb 1976., str. 213-22.
13. Nekoliko arhivskih vijesti o pučkom ustanku u Hvaru, *Zadarska revija*, br. 4, Zadar 1976., str. 185-195.
14. Nekoliko novih arhivskih vijesti o pučkom ustanku na Hvaru, *Radovi Instituta za hrvatsku povijest Sveučilišta u Zagrebu*, br. 10, Zadar 1976., str. 137-151. (Rasprava sadrži neke vijesti koje nisu bile objavljene u članku pod br. 13.).
15. *Codex diplomaticus Regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae*, *Vijesti Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti* (dalje: *VJAZU*), god. II, Zagreb 1981, br.3, str. 16-18. (U članku je prikazan historijat i problemi edicije).
16. Notarski spisi – povijesni izvor, *VJAZU*, god. III, Zagreb 1982., br. 5, str. 12-15.
17. Hrvatski dvorski dignitar “risarius”, *Zbornik Zavoda za povijesne znanosti Istraživačkog centra JAZU*, vol. 12, Zagreb 1982., str. 1-7.
18. Prvi poznati dodir s Danteom u Hrvata, *Zbornik Dante i slavenski svijet*, *Radovi Međunarodnog simpozija u Dubrovniku*, izdanje Razreda za suvremenu književnost JAZU, Zagreb 1984., str. 629-637.

B. Rad na Diplomatičkom zborniku Kr. Hrvatske, Dalmacije i Slavonije

1. Codex diplomaticus Regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae, izdanje JAZU, vol. I, listine godina 743-1100., uredio Marko Kostrenčić, sakupili i obradili Jakov Stipišić i Miljen Šamšalović, Zagreb 1967., 285 str.
2. Codex diplomaticus Regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae, izd. JAZU, vol. XVI, listine godina 1379-1385., sabrao Tadija Smičiklas, uredio Marko Kostrenčić. Dopunili, sumarij i indekse izradili Jakov Stipišić i Miljen Šamšalović, Zagreb 1976., 655 str.
3. Codex diplomaticus Regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae, izd. JAZU, vol. XVII, listine godina 1386-1394., sabrao Tadija Smičiklas, uredio Stjepan Gunjača. Dopunio, sumarij i indekse izradio Jakov Stipišić, Zagreb 1981., 765 str.
4. Codex diplomaticus Regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae, izd. JAZU, vol. XVIII, listine godina 1395-1399., uredio Duje Rendić-Miočević, Dopunili, i priredili Miljen Šamšalović i suradnici Zagreb 1990., 643 str.

C. Ostala povijesna srednjovjekovna građa

1. *Zapisi zadarskog bilježnika i pisara općine Paga, Gerarda iz Padove iz 1329-1337. godine*, Izdanje Historijskog arhiva u Zadru, serija *Spisi zadarskih bilježnika*, Zadar 1969., str. 191-340. (Izdanje sadrži kritički obrađen tekst, hrvatske regeste te indekse imena mjesta, osoba i važnijih stvari. Prvi dio sadrži spise zadarskog bilježnika Ivana Qualis Nikole u redakciji Mirka Zjačića.).
2. *Spisi zadarskog bilježnika Franje Manferda de Surdis iz Piacenze iz 1349-1350. godine*, izdanje Historijskog arhiva u Zadru, serija *Spisi zadarskih bilježnika*, Zadar 1977., 214 str. (Izdanje sadrži kritički objavljen tekst, uvod, regeste na hrvatskom jeziku te indeks imena mjesta, osoba i važnijih stvari).
3. Zapisnici Velikog vijeća grada Splita 1352-1354, 1357-1359. priredili Jakov Stipišić i Miljen Šamšalović, indekse izradila Mirjana Mati-

jević-Sokol, *Zbornik Zavoda za povijesne znanosti Istraživačkog centra JAZU*, vol. 12, Zagreb 1982., str. 63-263. (Izdanje sadrži kritički objavljen tekst, opširne regeste pojedinih dokumenata na hrvatskom jeziku i uvodnu studiju te indekse imena i važnijih stvari.)

4. Glavni izvori za poznavanje pučkog ustanka na Hvaru, *Radovi Instituta za hrvatsku povijest Sveučilišta u Zagrebu*, br. 10, Zagreb 1977., str. 551-592; (Prijevod s latinskog i talijanskog jezika.)
5. *Kotorski spomenici*, vol. I (1326-1335), prva knjiga kotorskih notara, priredio Antun Mayer i suradnici Mirko Androić, Ante Marinović i Jakov Stipišić, izd. JAZU, Zagreb 1951., 645 str.
6. *Kotorski spomenici*, vol. II, druga knjiga kotorskih notara god. (1329, 1332-1337., priredio pok. Antun Mayer i suradnici Mirko Androić, Ante Marinović, Jakov Stipišić, Miljen Šamšalović, izd. JAZU i CANU, Zagreb 1981., 655 str.

D. Priručnici

1. *Pomoćne povijesne znanosti u teoriji i praksi*, Školska knjiga, Zagreb 1972., 227 str. (Sadrži pomoćne povijesne znanosti: latinsku paleografiju, diplomatiku i kronologiju.)
2. *Pomoćne povijesne znanosti u teoriji i praksi, drugo prošireno izdanje*, ŠK, Zagreb 1985., 274 str. (uz discipline sadrži dva veća dodatka: 1. Egdotiku diplomatskih izvora; 2. Rječnik srednjovjekovnih kratica.)
3. *Pomoćne povijesne znanosti u teoriji i praksi*, treće izdanje, ŠK, Zagreb 1991.
4. *Lexicon mediae latinitatis Iugoslaviae*, vol. I, Zagreb 1973., vol. II, Zagreb 1978., izd. JAZU, redakcija. Marko Kostrenčić, Veljko Gortan i Zlatko Herkov te suradnici Pavle Blaznik, Ante Marinović, Rajka Modrić, Božo Otorepec, *Jakov Stipišić* i Miljen Šamšalović. Oba sveska imaju 1362 str.

E. Prijevodi znanstvene literature

1. Gino Luzzatto, *Ekonomska povijest Italije* (prijevod s talijanskog), Naprijed, Zagreb 1960.

2. Srednjovjekovne rasprave Jakobela Vitturija Trogirana o liječenju lovnih ptica i konja, *Izdanje Veterinarskog fakulteta u Zagrebu* povodom 300. obljetnice Sveučilišta i 50. obljetnice Veterinarskog fakulteta, Zagreb 1969., 114 str. (Uvod, dr. Mirko Dražen Grmek)
3. Marin Getaldić,
 - a) Prošireni Arhimed ili O uspoređivanju težine i obujma tijela različite vrste (77 stranica)
 - b) Oživljeni Apolonije ili Obnovljena geometrija nagiba Apolonija Pergejca (135 stranica). Sabrana djela Marina Getaldića, *Institut za povijest prirodnih, matematičkih i medicinskih nauka JAZU*; Zagreb 1972.
4. Ruđer Bošković, *Teorija prirodne filozofije* (prijevod s latinskog), izdanje Sveučilišne naklade Liber, prva knjiga biblioteke Temelji, Zagreb 1974., 320 stranica (prijevod je nagrađen Nagradom grada Zagreba 1975. godine).
5. Ivan Lucić, *Povijesna sjedoočanstva o Trogiru* (prijevod s talijanskog), vol. I-II, Split 1979., 1220 stranica, izdanje Splitskog književnog kruga. (izdavač je nagrađen Nagradom općine Trogir).

F. Izdanja posebnog karaktera

1. J. Stipišić – M. Šamšalović, *Isprave u Arhivu Jugoslavenske akademije* (inventar i regeste isprava na latinskom jeziku od 1018. do 1526.), *ZHI JAZU*, vol. 2-5, Zagreb 1959-1964. Ukupno 324 stranice petitom.
2. Ivan Lucius-Lučić, *De regno Dalmatiae et Croatiae 1666-1966., Katalog izložbe prigodom 300. obljetnice prve znanstvene povijesti hrvatskog naroda*, Trogir-Zagreb 1966., 23 stranice s priložima. Katalog priredili Miroslav Kurelac i Jakov Stipišić.
3. *Inventaire analytique du tome II de la correspondance du Consul de France à Raguse au XVIIIe siècle (A. E. BI 948 années 1759-1765)*, izdanje Archives Nationales Paris, Pariz 1955. (Inventar sadrži regeste pisama na francuskom jeziku francuskih konzula u Dubrovniku.

G. Organiziranje i sudjelovanje na znanstvenim skupovima i simpozijima

1. *Tragom jedne bilješke Ivana Lucića o jednoj hrvatskoj vladarskoj ispravi*. Predavanje održano na Znanstvenom skupu u povodu 300. obljetnice djela Ivana Lucića Trogirana *De Regno Croatiae et Dalmatiae libri sex*, Amsterdam 1666. Skup je održan 1966. u Trogiru, a izložba u atriju Hrvatske akademije. Sudjelovanje u organizaciji skupa i izložbe nakon koje je, zbog posebnog značenja prve znanstvene povijesti hrvatskog naroda, Lucić nazvan ocem hrvatske historiografije.
2. *Inventar dobara zadarskog trgovca Mihovila Petrova iz arhiva samostana sv. Marije u Zadru i njegovo značenje za kulturnu povijest Zadra*. Predavanje održano na Znanstvenom skupu povodom 900. obljetnice utemeljenja samostana sv. Marije u Zadru. Skup je organizirao Filozofski fakultet u Zadru 1966. g.
3. *Diplomatička analiza isprave kralja Petra Krešimira o Maunu*. Predavanje održano na Znanstvenom skupu povodom 900. obljetnice darovnice kralja Petra Krešimira IV. o Maunu. Skup je 1969. godine organizirala u Zadru Jugoslavenska akademija zbog izuzetno važnoga teksta u kojemu Krešimir nazivlje Jadran *našim dalmatinskim morem*.
4. *Struktura hrvatskih vladarskih isprava i pitanje njihove klasifikacije u hrvatskoj historiografiji*. Predavanje održano na IV. Međunarodnom skupu diplomatike u Budimpešti 1974.
5. *Nekoliko novih arhivskih vijesti o pučkom ustanku na Hvaru*. Predavanje održano na Znanstvenom skupu Matij Ivanić i njegovo doba, Hvar 1976., koji je organizirao Institut za hrvatsku povijest Sveučilišta u Zagrebu. (Novi i dotad nepoznati dokumenti o osobi Matije Ivanića).
6. *Hrvatski dvorski dignitar «risarius»*. Predavanje održano na Znanstvenom skupu povodom 1000. obljetnice nadgrobnog natpisa kraljice Jelene, Split 1976., koji je organizirala Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti. (U referatu su iznesena dotadašnja mišljenja i utvrđeno je konačno značenje te dvorske službe.)

H. Članci s područja kulture u dnevnom tisku (nepotpun popis)

1. Novi izvori za proučavanje naše bogate historije, *Vjesnik* 1952. (U članku su prikazana izdanja Jugoslavenske akademije, *Spisi dubrovačke kancelarije Gregora Čremošnika i Kotorski spisi Antuna Mayera*).
2. Novi prilog poznavanju naše ekonomske historije, *Vjesnik*, 11. III. 1952. (U članku je prikazana knjiga Dragana Rollera, *Dubrovački zanati u XV i XVI stoljeću*.)
3. Oživljena prošlost, *Vjesnik*, 1952. (U članku je prikazano izdanje JAZU, *O podrijetlu i zgodama Slavena Vinka Pribojevića Hvaranina*, u prijevodu Veljka Gortana.)
4. Nova izdanja Jugoslavenske akademije: V. Novak – P. Skok, *Supertarski kartular*; VI. Mošin, *Ćirilski rukopisi JAZU*, sv. II, reprodukcije, *Vjesnik*, 23. listopada 1952.
5. Ćirilski rukopisi JAZU, *Vjesnik*, 27. siječnja 1956. (Prikaz djela Vladimira Mošina, *Opis ćirilskih rukopisa JAZU*.)
6. Jedno izdanje Srpske akademije nauka, *Vjesnik*, 16. ožujka 1956. (U članku je prikazano izdanje Vizantološkog instituta SANU, *Vizantijski izvori za istoriju naroda Jugoslavije*.)
7. U sjeni zaborava – uz 150. godišnjicu djela Josipa Mikocija, *Otiotium Croatiae, Narodni list*, 1. i 2. siječnja 1957.
8. Vjernost očevoj baštini – Dasen Vrsalović, *Povijest otoka Brača*; Antun Cvitanić, *Srednjovjekovni statut bračke komune*, *Vjesnik*, 30. srpnja 1968. (prikaz navedenih knjiga).
9. Notarski spisi – povijesni izvor, *Vijesti JAZU*, god. III, Zagreb 1982., br. 5, str. 12.

I. Prilozi iz razdoblja umirovljenja

1. A. Gabelić, *Ustanak hvarskih pučana (1510 – 1514.)*, Književni krug Split, Split 1988. (Suradnja s autorom na priređivanju i prijevodu dokumenata unutar knjige).
2. Rasprave Federika Grisogona iz godine 1528. (prijevod s latinskog), *Rasprave i građa za povijest znanosti HAZU*, knj. 6, Zagreb 1990., 56 str.

3. Biskup Sigindin i biskup Prodan, *Zagrebačka biskupija i Zagreb 1094-1994*. Zbornik u čast kardinala Franje Kuharića, Zagreb 1995., str. 169-177.
4. Pitanje godine krunidbe kralja Zvonimira, *Zvonimir kralj Hrvatski*, Zagreb 1997., str. 57-66.
5. Hrvatska u diplomatskim izvorima do kraja XI. stoljeća, *Hrvatska i Europa, kultura, znanost i umjetnost*, sv. I, srednji vijek (VII.-XII. stoljeće), rano doba hrvatske kulture, uredio Ivan Supičić, izdanje HAZU i AGM, Zagreb 1997., str. 285-318. (izdanje i na francuskom jeziku).
6. Regesta pergamena iz zbirke obitelji Fanfogna Garagnin u Muzeju grada Trogira (Dio prvi – Isprave XIII., XIV. i XV. stoljeća), *Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU* (dalje: *Zbornik OPZ HAZU*), sv. 20, Zagreb 2002., str. 289-321.
7. Regesta pergamena iz zbirke obitelji Fanfogna Garagnin u Muzeju grada Trogira (Dio drugi – Isprave XVI., XVII. i XVIII. stoljeća), *Zbornik OPZ HAZU*, sv. 21, Zagreb 2003., str. 277-319.
8. Josephus Allalbardi Uttinensis fecit, *Aevum*, 3, Milano 2005.
9. *Regesta Pontificum Romanorum: Dalmatia pontificia – Croatia pontificia*. (Rad na prikupljanju i obradi dokumenata i sastavljanju regesta na latinskom jeziku s kritičkim aparatom koji se tiče odnosa Sv. Stolice i Dalmacije – prije dolaska Hrvata – te Hrvatske do 1198. godine. Dokumenti će biti objelodanjeni na latinskom jeziku kao knjiga u seriji pod navedenim naslovom u izdanju njemačke Akademije iz Göttingena).